

อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Competency of School Administrators and the Effectiveness of School Academic Administration in Secondary Schools in the Northeast

รัตนา ตั้งศิริชัยพงษ์ และคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๔๐๐ โรงเรียน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน และด้านทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน ๒) โมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยตัวแปรแฝง ๗ ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ ๒๙ ตัวแปร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยค่า $\chi^2 = 428.08$, $df = 304$, $P = 0.521$, $RMSEA = 0.034$, $GFI = 0.90$ และ $AGFI = 0.97$ โดยพบว่า ตัวแปรสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงระหว่าง ๐.๒๑ - ๐.๕๒ มีอิทธิพลทางอ้อมระหว่าง ๐.๑๐ - ๐.๔๑ และมีอิทธิพลรวมระหว่าง ๐.๑๐ - ๐.๖๓ ซึ่งตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร้อยละ ๖๕

Abstract

The purposes of this research were to study the level of competency of school administrators and the causal relationship model of the competency of school administrator's effect on school academic administration in secondary schools in the

Northeast. The research samples consisted of 400 schools in the Northeast using multi-stage sampling. The major findings were as follows: 1) The school academic administration was at a high level for the characteristics of school administrators, the knowledge of school administrators and the practical skills of school administrators. 2) The developed model consisted of 7 latent variables and 29 observed variables. It was valid and agreed with the empirical data with $\chi^2 = 428.08$, $df = 304$, $P = 0.521$, $RMSEA = 0.034$, $GFI = 0.90$ and $AGFI = 0.97$. The competency of school administrator's variables directly effected the effectiveness of secondary school academic administration with R^2 equal to 0.21- 0.52, the indirect effect with R^2 equal to 0.10 - 0.41 and the total effect with R^2 equal to 0.10 - 0.63. The variables explained 65% of the effectiveness of secondary school's academic administration in the Northeast.

บทนำ

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและไร้ทิศทางมาก การศึกษาจึงจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น และการจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้มีคุณภาพให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ซึ่งการศึกษาไทยยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง เพราะผลการวิจัยต่างๆ ระบุตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานการเรียนการสอน แต่ไปให้ความสำคัญกับงานบริหารทั่วไป ฉะนั้นต้องช่วยกันทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจ และเห็นความสำคัญเรื่องเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง (รุ่ง แก้วแดง, ๒๕๔๔: ๔๗-๖๔)

งานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน และเป็นงานที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน เพราะหน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียน (ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์,

๒๕๔๖: ๑) ผู้บริหารโรงเรียน จึงควรต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และเป็นผู้นำทางวิชาการและการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อเป็นการบริหารที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การศึกษาของชาติ (ธีระ รุญเจริญ, ๒๕๔๖: ๔) ซึ่งพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างมาก (ทองอินทร์ วงศ์โสธรและคณะ, ๒๕๔๑: ๗๕) โดยความสามารถในการบริหาร โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพ และคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ๒๕๔๖: ๔ และ นารี อาแว, ๒๕๔๕: ๒๗) ซึ่งรัฐเองได้พยายามหาแนวทางพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมาตลอด ดังจะเห็นได้จากปี ๒๕๔๐ ครุสภาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารไว้ถึง ๑๒ เกณฑ์ ส่วนในปี ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารการศึกษาต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ถึง ๓ เกณฑ์ และในปี ๒๕๕๑ สำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนด การพิจารณาเลื่อนวิทยฐานะของผู้บริหารโรงเรียน โดยอาศัยการพิจารณาจากสมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา (ธีระ รุณเจริญ, ๒๕๕๐: ๒๙-๔๐)

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด และมีโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างไร โดยเลือกทำการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเป็นอีกภูมิภาคหนึ่งที่พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำที่ควรได้รับการพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. เพื่อศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในระบบสังกัดของรัฐบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม ๑๙ จังหวัด จำนวน

๑,๒๕๐ โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในระบบสังกัดของรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๔๐๐ โรงเรียน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ โรงเรียน โดยการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน และจัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยตอบแบบสอบถาม แล้วส่งกลับมาตามที่อยู่ของผู้วิจัยทางไปรษณีย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด ๕ ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากคำแนะนำตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและผู้บริหารทางการศึกษา จำนวน ๑๕ ท่าน แล้วนำมาสร้างและพัฒนาแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๒ ชุด เพื่อใช้ถามผู้บริหารโรงเรียน ๑ ชุด และถามผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ๑ ชุด โดยแต่ละชุดประกอบด้วยข้อคำถาม รวม ๕ ตอน คือ

๑) ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียนและข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน ๒) คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน ๓) ความรู้ความสามารถของ

ผู้บริหารโรงเรียน ๔) ทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน และ ๕) ผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษา จำนวน ๕ ท่าน โดยข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๘๐ - ๑.๐๐ มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือทั้ง ๒ ชุด เป็น ๐.๙๙๗ และ ๐.๙๙๘

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติบรรยายเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียน และข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน รวมทั้งค่าสถิติเบื้องต้นในการศึกษา ลักษณะการกระจาย และการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย และสถิติอ้างอิง เพื่อศึกษา ค่าสถิติที่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลสมมุติฐาน การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล และการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

ผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.22$) โดยมีระดับสมรรถนะในแต่ละด้าน ดังนี้

๑.๑ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.83$) เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะในรายย่อยแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น

ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75, S.D. = 1.04$) โดยพบว่า สมรรถนะระดับมาก ลำดับแรก คือคุณธรรม-จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.41$) รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.49$) และลำดับสุดท้าย คือ การพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.47$)

๑.๒ ด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.31$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละรายย่อยแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ลำดับแรก คือการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.49$) รองลงมา คือการบริหารบุคลากร งบประมาณและงานบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.45$) ลำดับที่ ๓ คือ การบริหารการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.51$) และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.47$) และลำดับสุดท้าย คือ ความรู้ความสามารถการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.42$)

๑.๓ ด้านทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.03$) เมื่อพิจารณาในแต่ละทักษะย่อยแล้ว พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยลำดับแรก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.51$) ลำดับที่ ๒ คือการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.51$) และ ทักษะการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.52$) ลำดับที่ ๔ คือ การวิเคราะห์-สังเคราะห์งาน ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.50$) และลำดับสุดท้าย คือ การสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.48$) โดยมี

ตารางที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบ ของสมรรถนะ	ตัวแปรแฝง/ตัวแปรสังเกตได้	\bar{x}	SD	ระดับ	
คุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียน	การพัฒนาตนเอง		3.95	0.47	มาก
	วิสัยทัศน์		4.14	0.49	มาก
	ประสบการณ์	เป็นผู้บริหารโรงเรียน	3.38	1.30	ปานกลาง
		เป็นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)	2.41	1.18	น้อย
		อบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน ภายในประเทศ (ในรอบ ๕ ปี)	2.53	1.27	ปานกลาง
		อบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน ในต่างประเทศ (ในรอบ ๕ ปี)	2.66	1.37	ปานกลาง
		รวม	2.75	1.04	ปานกลาง
	คุณธรรม-จริยธรรม	รับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้บริหาร	4.38	0.48	มาก
		ยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.36	0.51	มาก
		มีวินัยในการปฏิบัติงาน	4.36	0.45	มาก
		ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.43	0.48	มาก
		ดำรงชีวิตที่เหมาะสม	4.41	0.47	มาก
		รักและศรัทธาในวิชาชีพครู	4.58	0.44	มากที่สุด
	รวม	4.42	0.41	มาก	
	รวม		3.80	0.83	มาก
ความรู้ ความ สามารถของ ผู้บริหารโรงเรียน	บริหารการเปลี่ยนแปลง		4.26	0.51	มาก
	บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน		4.26	0.47	มาก
	บริหารแบบมีส่วนร่วม		4.35	0.49	มาก
	บริหารบุคลากร งบประมาณ และงานบริหารทั่วไป		4.32	0.45	มาก
	การบริหารงาน วิชาการ	บริหารหลักสูตร	4.17	0.48	มาก
		บริหารการจัดการเรียนรู้	4.40	0.43	มาก
		บริหารการวัดและประเมินผล	4.26	0.48	มาก
		บริหารการนิเทศภายใน	4.08	0.52	มาก
		บริหารงานประกันคุณภาพการ ศึกษา	4.18	0.47	มาก
รวม		4.22	0.42	มาก	
รวม		4.14	0.31	มาก	
ทักษะปฏิบัติการ ของ ผู้บริหารโรงเรียน	การสื่อสารและการจูงใจ		4.14	0.48	มาก
	การมุ่งผลสัมฤทธิ์		4.23	0.51	มาก
	การวิเคราะห์-สังเคราะห์งาน		4.19	0.50	มาก
	การบริการที่ดี		4.21	0.51	มาก
	การสร้างความร่วมมือกับชุมชน		4.21	0.52	มาก
	รวม		4.20	0.03	มาก
รวม		4.05	0.22	มาก	

รายละเอียด ดังตารางที่ ๑

๒. ผลการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง ๗ ตัวแปร คือ ตัวแปรแฝงภายนอก ๓ ตัวแปร ตัวแปรแฝงภายใน ๔ ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ ๒๙ ตัวแปร

ตัวแปรแฝงภายนอก ๓ ตัวแปร ได้แก่ ๑) ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน วัดได้จาก (๑) ประสบการณ์เป็นผู้บริหารโรงเรียน (๒) ประสบการณ์เป็นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (๓) ประสบการณ์ การอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานวิชาการภายในประเทศ และ (๔) ประสบการณ์ การอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานวิชาการในต่างประเทศ ๒) การมีคุณธรรม-จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวัดได้จาก (๑) รับผิดชอบต่อนหน้าที่ผู้บริหาร (๒) ยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา (๓) มีวินัยในการปฏิบัติงาน (๔) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (๕) ดำรงชีวิตที่เหมาะสม และ (๖) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ๓) ความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน วัดได้จาก (๑) บริหารการเปลี่ยนแปลง (๒) บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (๓) บริหารแบบมีส่วนร่วม และ (๔) บริหารงานบุคลากร งบประมาณและงานบริหารทั่วไป

ส่วนตัวแปรแฝงภายใน ๔ ตัวแปร ได้แก่ ๑) คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน วัดได้จาก (๑) การพัฒนาตนเอง และ (๒) การมีวิสัยทัศน์ ๒) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน วัดได้จาก (๑) บริหารหลักสูตร (๒) บริหารงาน การจัดการเรียนรู้ (๓) บริหารงานวัดและประเมินผล (๔) บริหารงานนิเทศภายใน และ (๕) บริหาร

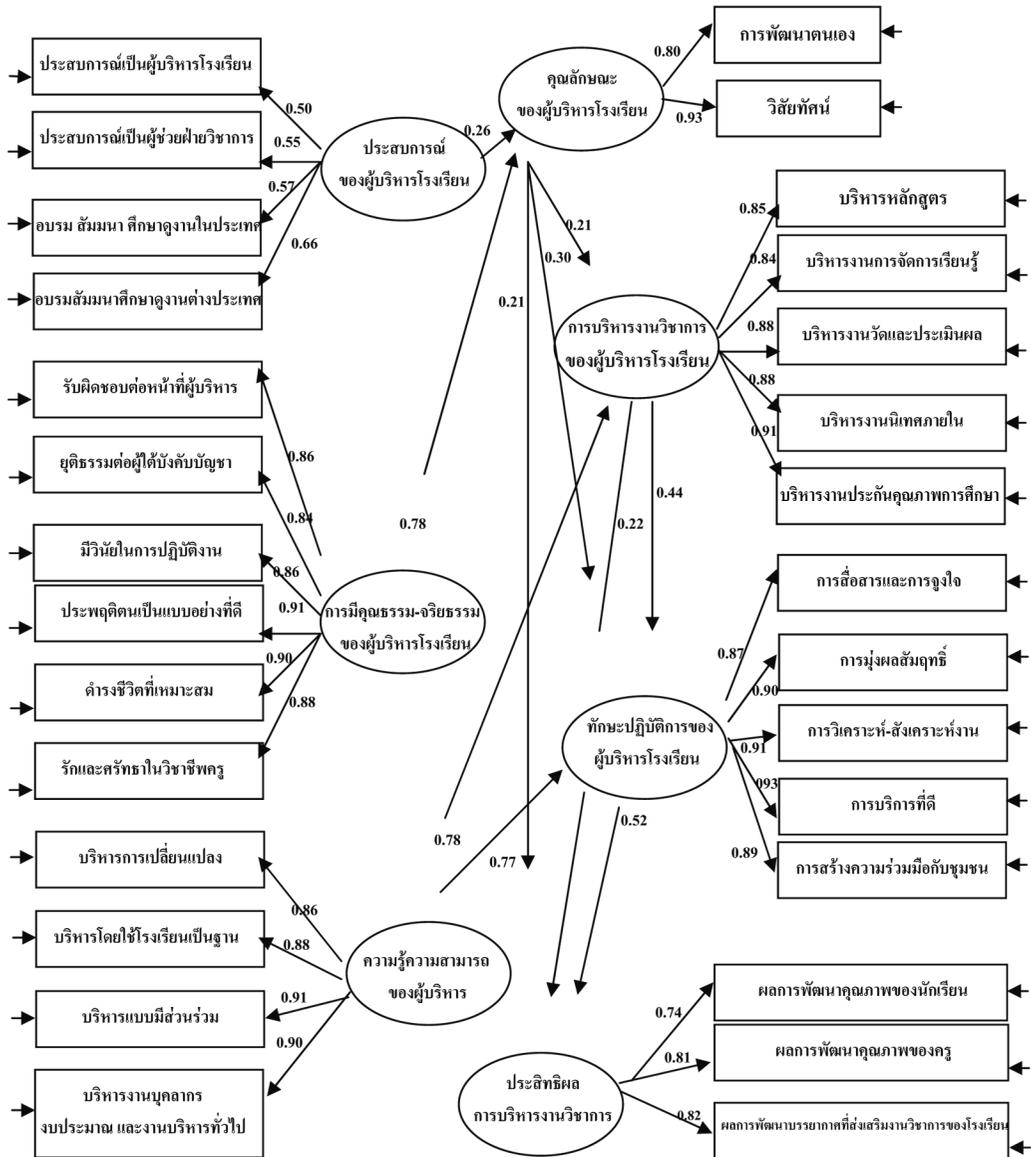
งานประกันคุณภาพการศึกษา ๓) ทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน วัดได้จาก (๑) การสื่อสารและการจูงใจ (๒) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (๓) การวิเคราะห์และสังเคราะห์งาน (๔) การบริการที่ดี และ (๕) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน และ ๔) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วัดได้จาก (๑) ผลการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน (๒) ผลการพัฒนาคุณภาพของครู และ (๓) ผลการพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิเคราะห์การตรวจสอบ คือ $\chi^2 = 428.08$, $df = 304$, $P = 0.521$, $RMSEA = 0.034$, $GFI = 0.90$, $AGFI = 0.97$ ซึ่งตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้ร้อยละ ๖๕ และ พบว่า สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน คือ ทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ ๐.๕๒, ๐.๒๒ และ ๐.๒๑ ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน และประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าอิทธิพลเป็น ๐.๔๑, ๐.๓๙, ๐.๓๕, ๐.๒๕ และ ๐.๑๐ ตามลำดับ และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวม คือ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน คุณลักษณะของ

อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้บริหารโรงเรียน ความรู้ความสามารถของ
ผู้บริหารโรงเรียน คุณธรรม-จริยธรรมของผู้บริหาร
โรงเรียน และประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน
มีค่าอิทธิพลเป็น ๐.๖๓ ๐.๕๒ ๐.๔๖ ๐.๓๙ ๐.๓๕

และ ๐.๑๐ ตามลำดับ และพบว่า มีตัวแปรที่มี
อิทธิพลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนผ่านตัวแปรอื่นด้วย ดังรายละเอียด
ตามแผนภาพที่ ๑

$\chi^2 = 428.08$ $df = 304$ $P = 0.521$ $RMSEA = 0.034$ $GFI = 0.90$ $AGFI = 0.97$

แผนภาพที่ ๑ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อภิปรายผล

๑. ผลการศึกษามรรคนะผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน และทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ปรีชา จ้อยนุแสง (๒๕๔๔) ที่ทำการศึกษาดังกล่าวถึงสภาพการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดอุดรธานี และวิศิษฐ์ ชาญสุข (๒๕๔๙) ที่ศึกษาถึงสภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้คงเนื่องมาจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาในจังหวัดเดียว และเป็นการศึกษาในเพียงบางเรื่อง ส่วนการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมทุกตัวแปรของสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน และเป็นการศึกษากับโรงเรียนทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ยังทำการวิจัยในช่วงที่ผู้บริหารโรงเรียนและงานบริหารโรงเรียน อยู่ในความสนใจและได้รับการพัฒนาจากภาครัฐมาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ยิ่งกว่านั้นผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียน ของการวิจัยครั้งนี้ นับเป็นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ดังที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากมีตำแหน่ง

ผู้บริหารชำนาญการพิเศษมากที่สุด ถึงร้อยละ ๘๓.๕๐ มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๐ มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๒๕ เป็นต้น นับเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สนับสนุนข้อค้นพบที่สมเหตุสมผลในการศึกษาครั้งนี้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ก็เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการด้วย เพื่อให้ได้คำตอบที่ไม่ลำเอียง (Bias)

๒. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นโมเดลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นบนฐานคิดจากการศึกษาค้นคว้า ตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแนวคิดในการกำหนดองค์ประกอบ ของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องตามผลการศึกษาวิจัยของ เกื้อกระแสโลสม (๒๕๔๗) และสอดคล้องตามแนวคิดของ เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (๒๕๔๖), Biggs & Moore (1993) และ Drier (1985) ซึ่งพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน และทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน และได้พัฒนาโมเดลสมมุติฐานการวิจัยขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากที่มีผู้วิจัยถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา และตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อตัวแปร

ที่ทำการศึกษ จากนั้นได้นำไปขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา จำนวน ๑๕ ท่าน ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจว่าตัวแปรในการศึกษาคั้งนี้ครอบคลุมสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามบริบทของโรงเรียนในปัจจุบัน โดยโมเดลของการวิจัยคั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง ๗ ตัวแปร คือตัวแปรแฝงภายนอก ๓ ตัวแปร และตัวแปรแฝงภายใน ๔ ตัวแปร และประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ ๒๙ ตัวแปร ซึ่งพบว่ามีผลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ ประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ถึงร้อยละ ๖๕ นับเป็นข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้อีกแนวทางหนึ่ง

๓. ผลการศึกษาถึงอิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ทราบถึงตัวแปรสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ทั้งที่เป็นอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในระดับนโยบาย ระดับเขตการศึกษา และระดับ โรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภูมิภาคอื่นๆ สามารถนำผลของการวิจัยนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล ซึ่งพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนลำดับแรก คือ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ลำดับที่ ๒ คือ ทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน ลำดับที่ ๓ คือ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ลำดับที่ ๔ คือ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ลำดับที่ ๕ คือ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน และลำดับที่ ๖ คือ ประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังเช่น เอกชัย กิสุขพันธ์ (๒๕๒๗) ภิญโญ สารธร (๒๕๓๒) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๔๖) ที่ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของงานบริหารโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เนื่องจากจุดหมายหลักของโรงเรียนนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับงานวิชาการทั้งสิ้น และยังเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพการศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

๑. ผลการศึกษาวิจัยคั้งนี้ พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ ๓ องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ ๑ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาตนเอง และ ๒) การมีวิสัยทัศน์ ๓) ประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งวัดได้จาก (๑) ประสิทธิภาพเป็นผู้บริหารโรงเรียน (๒) ประสิทธิภาพเป็นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ (๓) ประสิทธิภาพ การอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานวิชาการภายในประเทศ และ (๔) ประสิทธิภาพการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานวิชาการในต่างประเทศ และ (๕) การมีคุณธรรม - จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งวัดได้จาก (๑)

รับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้บริหาร (๒) ยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา (๓) มีวินัยในการปฏิบัติงาน (๔) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (๕) ดำรงชีวิตที่เหมาะสม และ (๖) รักและศรัทธาในวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ ๒ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ๑) บริหารการเปลี่ยนแปลง ๒) บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ๓) บริหารแบบมีส่วนร่วม ๔) บริหารงานบุคลากรงบประมาณและงานบริหารทั่วไป และ ๕) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งวัดได้จาก (๑) บริหารหลักสูตร (๒) บริหารงานการจัดการเรียนรู้ (๓) บริหารงานวัดและประเมินผล (๔) บริหารงานนิเทศภายใน และ (๕) บริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา และองค์ประกอบที่ ๓ ทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ๑) การสื่อสารและการจูงใจ ๒) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ๓) การวิเคราะห์และสังเคราะห์งาน ๔) การบริการที่ดี และ ๕) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ส่วน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการวัดได้จาก ผลสำเร็จของโรงเรียน ๓ เรื่อง คือ ผลการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ผลการพัฒนาคุณภาพของครู ผลการพัฒนาบรรยากาศที่ส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภูมิภาคอื่นๆ สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ และยังสามารถนำไปพิจารณาใช้ประกอบการประเมินผู้บริหารโรงเรียน หรือประเมินสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนได้ด้วย และผู้บริหารโรงเรียนก็ควรได้รับ

ทราบองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนเอง เพื่อนำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล

๒. ผลการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อิทธิพลของสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง ๗ ตัวแปร คือ ตัวแปรแฝงภายนอก ๓ ตัวแปร ตัวแปรแฝงภายใน ๔ ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ ๒๙ ตัวแปร โดยโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทำให้ทราบว่า มีตัวแปรใดบ้าง ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลจากการศึกษาถึงอิทธิพลของสมรรถนะทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ไปใช้พัฒนาสมรรถนะของตนเอง ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล

โดยโมเดลที่ค้นพบจากการวิจัยนี้ สามารถนำเสนอเป็นแนวทางพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ในระดับบริหารได้เป็น ๔ แบบ ที่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภูมิภาคอื่นๆ สามารถเลือกใช้ เป็นแนวทางส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ตามความจำเป็น และความเหมาะสมกับบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา คือ

แบบที่ ๑ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

๑) พัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน โดยการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานทางวิชาการ

๒) พัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาตนเอง และการมีวิสัยทัศน์

แบบที่ ๒ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

๑) พัฒนาคุณธรรม-จริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้บริหาร ความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การมีวินัยในการปฏิบัติงาน การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตที่เหมาะสม และความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

๒) พัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาตนเอง และการมีวิสัยทัศน์

แบบที่ ๓ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

๑) พัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บริหารแบบมีส่วนร่วม และบริหารบุคลากร งบประมาณและงานบริหารทั่วไป

๒) พัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในการบริหารหลักสูตร บริหารงานการจัดการเรียนรู้ บริหารงานวัดและประเมินผล บริหารงานนิเทศภายใน และบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา

แบบที่ ๔ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

๑) พัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน ในการบริหารการเปลี่ยนแปลง บริหาร

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บริหารแบบมีส่วนร่วม และบริหารบุคลากร งบประมาณและงานบริหารทั่วไป

๒) พัฒนาทักษะปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียน ในการสื่อสารและการจูงใจ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์-สังเคราะห์งาน การบริการที่ดี และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

๑. ควรได้มีการศึกษาวิจัย ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาข้อสรุปในเชิงลึกต่อไป ในการค้นหาองค์ความรู้ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

๒. ควรได้ทำการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้กับภูมิภาคอื่น ว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกัน หรือนำโมเดลสมมุติฐานการวิจัยในครั้งนี้ไปศึกษากับภูมิภาคอื่น เพื่อการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ไปในทิศทางที่เหมาะสมของแต่ละภูมิภาค ที่อาจไม่เหมือนกันทั่วประเทศ

๓. ควรมีการวิจัยหารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนของภูมิภาคต่างๆ เพื่อพัฒนางานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สำหรับใช้เป็นแนวทางสำหรับนำไปใช้พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล

๔. ควรมีการศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างภูมิภาคต่างๆ หรือ ระหว่างโรงเรียนแต่ละประเภท หรือระหว่าง โรงเรียนแต่ละขนาด เพื่อการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกื้อ กระแสโลสม. (๒๕๔๗). **การพัฒนาการรับรองผู้ประเมินภายนอกตามแนวคิดที่เน้นสมรรถภาพสำหรับการประเมินสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค.(๒๕๔๖). **การพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะ**. กรุงเทพฯ:

ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ (๒๕๔๑,มีนาคม). **การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในจังหวัดในรอบกรุงเทพมหานคร**. วารสารวิชาการ. ๑ (๓): ๗๑-๗๕.

ธีระ รุญเจริญ. (๒๕๔๖). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: แอลพีเอสทีเพรสจำกัด.

_____.(๒๕๕๐). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.

นารี อาแว. (๒๕๔๕). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรีชา จ้อยนุแสง. (๒๕๔๔). **สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนคุณภาพห้าดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (๒๕๔๖). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ภิญโญ สาธร. (๒๕๓๒). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

รุ่ง แก้วแดง. (๒๕๔๔). **การประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิชย์จำกัด.

วิศิษฐ์ ชาณัฐ. (๒๕๔๙). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (๒๕๓๔). **การบริหารทักษะและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุภาพใจ.

ภาษาอังกฤษ

Biggs, J. B. & Moore, P.J. (1993). **The Process of Learning**. 3rd ed. Australia: Prentices – Hall.

Drier, H.N. (1985). **Vocational and Industrial Education: Guidance Program, The International Encyclopedia of Education Research and Studies**. V.9 P.5843 – A.Oxford: Pergamon Press.

ผู้เขียน

นางรัตนา ตั้งศิริชัยพงษ์ นักศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ชาตรี นาคะกุล อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

: รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ สุวรรณชัยรบ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี